

A volt szegedi miniszterelnök — a volt szegedi miniszterelnökről

P. Ábrahám Dezső — gróf Károlyi Gyuláról

Budapest, szeptember 24. (A Délmagyarország munkatársától.) A szegedi kormány tizenkét év előtti miniszterelnöke eltűnt a politikai életből. A régi függetlenségi politikus visszavonult lakásának öreg butorai közé és csöndes rezignációval nézi a helyzetkomikumot: az ellenforradalmi rendszer nem engedte be a parlamentbe — az ellenforradalom miniszterelnökét... P. Ábrahám Dezső, a szegedi kormány volt miniszterelnöke hiába kísérletezett az elmúlt évek során, a rendszer nem adott engedélyt neki arra, hogy a nyíltzavazásos kerületekben mandátumot szerezzen. A nyáron ismét kísérletezett, de hiába állott mögötte jelentős számú szavazó, nem kaphatta meg most sem Karcag megbízólevelét...

És a volt ellenforradalmi miniszterelnök — akinek súlyos bűne: régi függetlenségi multja és meggyőződése — most még csöndesebben nézi a furcsa helyzetkomikumot. Összejön politikai elvbarátjaival és figyeli az eseményeket és halk rezignációval mondja:

— Nekem a politika és a közélet eddig mindig csak keserűséget és csalódást hozott, mert mindig a Cassandra szerepét kellett betöltenem...

A Délmagyarország érdekesnek tartotta most felkeresni a szegedi kormány volt miniszterelnökét abból az alkalomból, hogy tizenkét év előtti kollégája, szegedi miniszterelnök-elődje: gróf Károlyi Gyula került a kabinet élére. P. Ábrahám Dezső a következőket mondotta gróf Károlyi Gyula miniszterelnökről, tevékenységéről és kormányzati politikájáról:

— Károlyi Gyula kétségtelenül nagy áldozatot hozott, amikor ebben a rettenetes válságban szinte áldozatul adta oda magát. Hogy vállalkozása fog-e sikerülni, azt a legközelebbi idő megmutatja, de számolni kell a felmerült óriási nehézségekkel. Károlyi Gyula feltétlenül tisztességes és jóindulatú politikus, — ez azonban, szerintem, nem érdem, hanem: előfeltétel. Maguk ezek a tulajdonságok azonban még nem biztosítják az illető személyiségek feltétlen politikai sikerét is.

— Károlyi Gyulát még Szegedről ismerem, ahol az akkori kormány élén hivatali elődöm volt. Akkor is, mint feltétlen korrekt politikust ismertem meg. Nem rajta múlt, hogy a célok nem tudta megvalósítani. Mint a háborús kormány egyik politikai exponense akkor még nagyobb bizalmatlansággal találkozott a franciák részéről. Lehet, hogy azóta ez a bizalmatlanság csökkent, sőt tekintettel arra, hogy a mostani budapesti francia követ éppen az ő házában lakik, a személyes érintkezés folytán barátsággá is fejlődött.

— Természetesen ismerni kell a francia gondolkodást, amely csak azokban bízik meg, akiket állandóan franciabarátoknak tartott. Kíváncsok volna, hogy Károlyi megtalálja a kibontakozás lehetőségét.

A jelenlegi miniszterelnök szegedi utódja most gróf Károlyi Gyula tevékenységéről beszélt:

— Amikor Károlyi Gyula programot adott, a fősúlyt a pénzügyi szándákra helyezte. Ez természetes és okos gondolat, azonban

ez egymaga nem fog célhoz vezetni. Különösen nem azok a rendszabályok, amelyeket a 33-as bizottság javaslata alapján a kormány életbe léptetett.

— A takarékoságnak ott lényeg létjogosultsága van, ahol — van miből takarékoskodni. De ha a kormány csak a kisebbszenciákat akarja megrövidíteni keresetükben és nem nyúl a nagy jövedelmekhez, akkor máris célját tévesztette. A tisztviselői kar már kétségbeesve látja jövőjét és a kevésbé fegyelmezettek hajlandók a szélsőségekkel való kacérkodásra. Információim szerint az elégedetlenség a szociáldemokrácia felé orientálódna.

— A takarékoságnak másik hátrányos oldala az, hogy ezáltal a szűkebb kereseti lehetőségre szorítottak kénytelenek igényeiket a minimumra redukálni, ami maga után vonja a forgalom csökkenését; ez pedig a munkanélküliek számának emelkedésével jár. Olyan láncolat ez, amely az elégedetlenség számát fogja növelni. A legutóbbi eseményekért Károlyi Gyula nem felelős, de

felelőssé fog válni, ha azon az uton halad, amelyet Bethlen István elkezdett, folytatott és párja szentségé avatott.

— Itt látom a Károlyi-kormány programjának hiányosságát. Amikor Károlyi megalakította kormányát, nem nyilatkozott a szabadságjogok kérdéséről. Viszont belügyminisztere azt a kijelentést tette, hogy ő a fokozatos fejlődés embere. Ezt a kifejezést már évek óta halljuk és magyarra fordítva annyi: sem a választójog, sem a sajtó, sem a gyülekezési jog, sem egyéb közszabadság megvalósításáról eggyelőre szó sem lehet. Már pedig teljes konszolidáció nélkül nem képzelhető el.

Elsőrendű kötelesség volna a választások tisztasága érdekében a titkosság megvalósítása. Amíg ez nincs meg, addig alkotmányos uralomról beszélni sem lehet.

— Nem akarok jós lenni, de úgy látom, hogy a nehézségekkel Károlyi Gyula nem fog tudni megbirkózni. Nem

látom ugyanis azt az elhatározási készséget, hogy mindent, ami a multban károknak mutatkozott, kiküszöböljön és egészen új — radikális — módszerrel csinálja meg az új magyar politikát.

— A rendszerváltozásnak nemcsak a vagyoni, de az erkölcsi javak tekintetében eddig uralkodó felfogást is meg kell változtatnia. Nem akarom azt mondani, hogy bárkitől is akár egy fillért jogtalanul elvegyenek, de ma már a közérdek hátrányára még a tulajdonjog szentsége sem lehet érintetlen és ha a viszonyok megkívánják, még ebbe is bele kell nyulni. Természetesen ezalatt semmiféle elkomunizálást nem értek.

— Külpolitikai téren a kormánynak teljesen szakítania kell az eddigi állapotokkal.

Nem értem ez alatt, hogy az eddigi barátokat elidegenítse, de elsősorban olyan barátokat kell szerezni, akikhez földrajzi fekvésünk, szomszédi viszonyunk odafűz.

A pénzügyi bizottság burkolt adóit akar kivélni a városi hivatalok ügyfeleire

Tífokzatos javaslatok a földátruházási illeték emelésére és a magánjogi beadványok megadóztatására

(A Délmagyarország munkatársától.) A keddi kisgyűlés érdekes és eddig tífkban tartott javaslatot tárgyalt, amely a pénzügyi bizottság költségvetési vitájában született meg. A javaslat a költségvetési bevételek fokozását célozza, helyesebben új jövedelmi forrásokat ajánl a városnak és három részből áll. A pénzügyi bizottság javaslatának első részében azt ajánlja, hogy a városházán is vezessék be azt a rendszert, amely a bíróságnál divik és amely ellen már számtalanszor felzúdult a jogkereső közönség. A rendszer abból áll, hogy a városi hivatalok csak a felek számára megszabott hivatalos órák alatt állnak szóba „ingyen” a felekkel, ezeken a hivatalos órákon túl azonban csak megfelelő összeg ellenében. A pénz természetesen nem venni el az ügyes-bajosoktól csak úgy egyszerűen, hanem olyan formán, hogy a fél a hivatalos órákon túl

csak 20 fillért kapható „értékesítő lapon” jelenthetné be kívánságát.

Mivel a tapasztalatok szerint azok, akiknek dolguk akad a városházán, rendszerint más irányban is elfoglalt emberek és nem rendelkeznek szabá-

A bolsevizmus bukása óta uralkodó kormányok jóvátehetetlen hibákat követtek el éppen a külpolitikában. Szerencsésen ki tudtuk volna használni a francia és német ellentétet, ha őszinte barátsággal közeledtek volna ahhoz a hatalomhoz, amelytől ma egész Európa várja pénzügyi megváltását. Ezzel szemben megcsinálták a frankhamisítást, utazgattak Berlinben, Bécsben, Olaszországban, Bulgáriában: olyan helyeken és olyan kormányoknál, amelyeknek a segítsége és rokonszenve soha sem mehetett tovább a jóindulatú baráti megnyilvánulásként, de félreértést okozott Franciaország szemében.

— A legnagyobb baj végül az, hogy az utolsó évtized kormányai nem akartak számotvetni azzal, hogy a háborút elvesztettük és nem vonták le ennek következtét. Ha Károlyi Gyula gróf a pénzügyi szándákon kívül meg akarja menteni az országot, akkor feltétlenül más külpolitikát és más külpolitikát kell folytatnia, mint amit elődei folytattak, mert enélkül minden becsülendő törekvése hiábavaló.

A volt szegedi miniszterelnök befejezte szavait a volt szegedi miniszterelnökről. Az ajtónál még ezeket mondotta:

— Nekem mindig a Cassandra szerepét kellett betöltenem... és az események mindig nekem adtak igazat... (v. gy.)

don idejűkkel, nagyon valószínű, hogy legnagyobb részük csak a „hivatalos időn” tud juthatna el ügyének elintézésére céljából a városházára és így a huszfilleres értékesítő lapok tényleg tekintélyes jövedelmet jelentenének a város számára — formális adóemelés nélkül is.

A javaslat második része szerint mindenféle földátruházás után az eddig fizetett holdankinti 2 pengő illetékdíjat

fel kell emelni 4 pengőre.

A javaslat harmadik részében azt kívánja a bizottság, hogy magánjogi természetű beadványokra, amelyek eddig bélyegmentesek voltak, a városi bélyeg szempontjából a város vessen ki

beadványonként egy pengő husz fillért,

amit városi bélyegben kellene leróni. Ezekből az új illetéknemekből ötvenezer pengő bevétel többet remél a pénzügyi bizottság.

Ezek a korszakalkotó javaslatok — szabályozás- és költségvetési módosításokat igényelnek, ezért nem kerültek a költségvetéssel együtt a kisgyűlés elé. Ha a javaslatokat a kisgyűlés most elfogadja, akkor a rájuk vonatkozó szabályrendeletek módosítására tesz előterjesztést a közgyűlésnek.

Csütörtökön hirdettek először pápai bullát Szegeden

Szeged város: püspöki székhely, a fogadalmi templom: székesegyház — A megyéspüspök kinevezte az egyházmegyei kormánytanács tagjait

(A Délmagyarország munkatársától.) Fényes templomi ünnepség keretében történt meg csütörtökön délelőtt a június 19-én kelt pápai bulla kihirdetése, amellyel a pápa a fogadalmi templomot püspöki székesegyházzá nyilvánította. A csütörtöki ünnepség külön érdekessége az, hogy a kereszténység fennállása óta első ízben hirdettek ki Szegeden pápai bullát.

Az ünnepség, amelyen a szegedi és környékbeli papság teljes számban, a kegyur város, a hivatalok, egyetem, testületek, katonaság küldöttei is megjelentek, 10 órakor kezdődött. A díszruhás papság jelen volt dr. Glatfelder Gyula csanádi püspök és a szószékre lépve beszédet mondott. Vázolta a csanádi egyházmegye történetét és azokról az eseményekről szólt, amelyek az ősi csanádi püspökséget szétszaggatták.

— Azzal a fiúi kérelemmel fordultam Szentséges Atyánkhoz — folytatta a püspök —, hogy jelölje ki Szeged városát a csanádi püspökség új székhelyéül, a mult évben fölszentelt fogadalmi templomot pedig Magyarország Nagyasszonyának védelme alatt álló székesegyházzá és engedje meg, hogy az egyházmegyei kormányzat zavartalan vitele cél-

jából a püspök tanácsadó testülete: székeskáptalan s míg annak összes javadalmi biztosíthatók lesznek, jogkörét betöltő egyházmegyei kormánytanács szerveztessék.

— A Szentatya, aki mindig élénk érdeklődéssel viseltetett az egyházmegye sorsa iránt, egyházzunk szomorú sorsa felett buslakodó szívünk megvigasztalására meghallgatta tiszteletteljes kérésünket és bullájával Szeged városát a csanádi püspökség székhelyéül, a fogadalmi templomot pedig az egyházmegye székesegyházzá kijelölte és egyben megengedte, hogy az egyházmegyei kormánytanácsot megalakíthassam.

A püspöki allocutio után dr. Csepregy Imre pápai kamarás, a püspök felszólítására az oltár előtt felolvasta a pápai bulla intézkedéseinek végrehajtásával megbízott Angela Rotta pápai nuncius latinnyelvű decretumát, majd az ugyancsak latin-szóvevő pápai bullát. Dr. Sapsich János ezután a decretum és a bulla magyar fordítását olvasta fel.

Ezután ismét a püspök beszélt, majd kinevezte a kormánytanács tagjait. Egyházmegyei kormánytanácsosok lettek: Bezdán József, Breisch Béla,

Belvárosi Mozi Péntek, szombat, vasárnap
RAMON NOVARRO
legújabb filmje **A Sevillai énekes**
Azonkívül: **A strand szépe** burleszk.
Előadások kezdete 5, 7, 9, vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor

Köröz Mozi Péntektől vasárnapig
Kárpátoktól az Isonzóiig
a világháború fenséges drámája. Azonkívül
Ázsia csodái expedíciós film
Előadások kezdete 5, 7, 9, vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor.